1832. No. 49.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 19 JUNIJ.

PROVINCIE VRIESLAND.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 29 Junij 1832, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, door den Gouverneur van de provincie Vriesland, of één der Leden van Heeren Gedeputeerde Staten, in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, aan het Lokaal van het Gouvernement te Leeuwarden, worden aanbesteed:

De Bouw van 7 stuks nieuwe Bruggen en 14 Duikers, in den Straatweg van Leeuwarden naar de Overijsselsche grenzen, benevens het Verplaatsen van eene bestaande Brug, — *en zulks in vier afzonderlijke perceelen, en daarna in massa.*

Geschiedende deze besteding bij inschrijving en opbod, terwijl het Bestek daartoe ter lezing zal liggen op de gewone leesplaatsen in Vriesland, en overigens acht dagen voor de besteding de aanwijzingen worden gedaan door de Opzigters in loco, benevens de verder vereischte inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur te Leeuwarden.

De Gouverneur van Vriesland,
VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

PRUISSEN.

BERLIJN, *den 8 Junij.* Uit Petersburg wordt gemeld, dat Z. M. de Keizer zijne bijzondere tevredenheid heeft betuigd, wegens den voortreffelijken toestand, in welken hij de garde, en al de troepen der bezetting, na het volbrengen van een zoo bezwaarlijken veldtogt, heeft gevonden.

Den 31 Mei is te Warschau de eerste steen gelegd voor eene citadel, welke bestemd zal zijn, om die stad te bestrijken, en den naam zal voeren van den Keizer en Koning *Alexander.* De veldmaarschalk *Paskevitz* heeft, in tegenwoordigheid van al de troepen der bezetting, deze plegtigheid verrigt.

De Groot-Hertog van Baden is de eerste Duitsche souverein, welke zich in het openbaar ten aanzien van het feest van Hambach heeft verklaard. Z. D. H. heeft bij eene ernstige proclamatie te kennen gegeven, dat het gerucht liep, dat dergelijke feesten in nabijgelegene Staten en ook in Baden zouden worden gevierd, doch dat hij vastelijk besloten heeft, zulks niet te dulden; — dat de gewone volksvermaken niet zullen worden verhinderd, doch dat bij dergelijke gelegenheden geene redevoeringen zullen worden gedoogd. Naar luid dezer proclamatie hebben de aanleggers van het bewuste feest hun oogmerk, om al de in Duitschland bestaande regeringen omverre te werpen en geheel dit land in een gemeenebest te herscheppen, met eene stoutheid van taal geopenbaard, welke aan de treurigste dagen der Fransche omwenteling doet gedenken, en welke, bijaldien dit hun mogt gelukken, geheel het land aan de grievendste onheilen zoude bloot stellen.

ENGELAND.

LONDEN, *den 9 Junij.* Nadat de bekende hervormingsbill in de kamer der lords eene geringe verandering had ondergaan, en, behoudens dezelve, door de afwezigheid van al de voorstanders der oude constitutie (welke beweerden, dat men hun geweld aandeed en hunne onafhankelijkheid knukte) was aangenomen, heeft ook het lagerhuis dit amendement, hetwelk dan ook niets om het lijf schijnt te hebben, goedgekeurd, doch niet dan na eenen nog zeer hevigen en verbitterden tegenstand van den kant der Tory's, welke zich aldaar nog in dat opzigt hebben kunnen doen hooren. Daarop heeft Koning *William* de bill met zijne handteekening bekragtigd, (van welke zoo velen de grootste onheilen verwachten, doch die door eene zeer magtige partij met eene buitengemeene volharding is gevorderd, als het eenigste middel om den Staat te behouden) en mitsdien als wet uitgevaardigd. De partij der hervormers heeft ernstige pogingen aangewend, om den Koning te bewegen, om, in persoon, zijne toestemming tot de bill in het huis der lords te komen geven, als een blijk van zijne opregte meening, dat hij den maatregel als noodig en heilzaam beschouwde, doch deze pogingen zijn, door den invloed der Tory's, mislukt, en zulks wordt nu aangemerkt als een blijk, dat ook de Koning heeft willen te kennen geven, dat hij tot den maatregel gedwongen is geworden. Het ontbreekt bij deze gelegenheid niet aan vinnige aanvallen op den hertog *van Wellington*, die steeds voorkomt als de man, die het ministerie *Grey* vroeg of laat omverre wil werpen.

Van den 10den. Het vertrek van den heer *de Talleyrand*, hetwelk, uit hoofde van het door de Conferencie hervatten harer beraadslagingen, was uitgesteld geworden, zal thans zeer spoedig plaats grijpen; het Fransche gouvernement begeert zijne onmiddellijke tegenwoordigheid te Parijs. In de diplomatieke kringen gelooft men dat de heer *de Flahaut*, die voor een natuurlijken zoon van den heer *de Talleyrand* gehouden wordt, zal geaccrediteerd worden om als Franschen ambassadeur te Londen, ad interim, zijne plaats te gaan bekleeden.

Lord *Palmerston* is door den Koning met het grootkruis der Bath-orde vereerd. De hertog *van Wellington* was bij die plegtigheid tegenwoordig. De *Morning Herald* zegt te dezer gelegenheid dat de minister, wiens politiek en diplomatieke maatregelen Polen hebben helpen ten ondergang storten, en die dus Engelands schande heeft bewerkt, het (schaam)-roode lint (*blushing ribbon*) der orde van Bath allezins verdiende.

Er wordt thans veel geargumenteerd over de kwestie nopens het aandeel der Russische schuld, van welke Engeland, tijdens het vestigen van het voormalige Koninkrijk der Nederlanden, de waarborging had op zich genomen. Een nieuw traktaat moet, zoo men weet, ten gevolge Belgie's scheiding van Holland, dit onderwerp regelen. De *Morning Herald* zegt, dat de eerste overeenkomst met betrekking tot die schuld een schreeuwend onregt daarstelde, omdat zij het Engelsche volk noodzaakte aan Rusland eene schatting te betalen, ten einde van hetzelve te verkrijgen, dat het door zijne krachten en zijnen invloed de gedrochtelijke en gedwongene unie van Holland en Belgie handhaafde.

De staat van lord *Grey's* gezondheid baart ernstige bezorgdheid. Hij heeft dezer dagen verscheidene aanvallen der krampziekte gehad, aan welke hij onderhevig is.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 10 Junij.* Heden houdt de Koning wapenschouwing over de geheele nationale garde.

De toestand van beleg is nog niet opgeheven. Men kan niet ontveinzen, dat dergelijk een staat van zaken niets gemeens heeft met die vrijheid, welke men met de omwenteling van Julij heeft gehoopt voor altijd te hebben verworven, en dat inzonderheid de drukpers en de dagbladen tot die ondergeschiktheid zijn gebragt, welke het ministerie *Polignac* heeft beoogd, en voor welk opzet dit ministerie, bij het mislukken van deszelfs toeleg, met eene altijddurende gevangenis is gestraft. — Het ontbreekt dan ook niet aan lieden, die zich vrij heftig tegen het voortduren van dezen staat van zaken beginnen te verklaren.

Sedert drie dagen hebben er meer dan 25 tweegevechten, ter zake van staatkundige verschillen, plaats gehad.

De tegenstand in de Vendée houdt aan, en heden heeft men op nieuw berigt bekomen van ettelijke afzonderlijke gevechten. In Nantes zijn onderscheidene proclamatien van de hertogin *van Berry*, als regentes van Frankrijk, aangeplakt. In eene derzelve wordt aangekondigd, dat zij zich aan het hoofd stelt van de getrouwe provincien van het westen, namens haren zoon *Hendrik V*, en zulks ten einde eene heilige belofte te vervullen. — In de tweede worden aan de soldaten van het leger, hetwelk Algiers heeft veroverd, de graden en belooningen toegezegd, welke de maarschalk *de Bourmont* voor hen heeft gevraagd; — in de derde wordt aan de soldaten van de klassen van 1828, 1829 en 1830 vrijheid gegeven, om zich naar hunne woonplaatsen te begeven. Mevrouw *de la Roche Jacquelin* bevindt zich digt bij Montagne aan het hoofd van eene bende Vendeërs, en niet ver van Camdé is eene kleine afdeeling troepen door een duizendtal Chouans verjaagd.

Te Metz hebben den 5 Junij bedenkelijke onlusten plaats gehad. Het gemeen, dat daar, zoo als in de meeste oostelijke gewesten van Frankrijk, door de duurte van het brood schijnt te lijden, heeft dien dag de huizen van vijf of zes korenkoopers geplunderd en het daar gevonden graan voor de helft van den marktprijs verkocht. Later is het in brandewijnpakhuizen doorgedrongen, en heeft, door het daar ingezwolgen geestrijk vocht nog meer verhit, allerlei buitensporigheden gepleegd. De nationale garde is opgeroepen, doch slechts weinige manschappen daarvan zijn opgekomen, en deze zijn door het graauw beschimpt en ontwapend. Bij het afzenden van het laatste berigt werden aan de soldaten der bezetting scherpe patronen rondgedeeld, en hadden zij bevel ontvangen, om bij het voortduren der volksbeweging geweld te gebruiken.

Van den 12den. Heden heeft alhier het gerucht geloopen dat de hertogin *van Berry* en de graaf *de Bourmont* zouden zijn gearresteerd geworden op vier mijlen afstands van Nantes; hetzelve scheen echter nadere bevestiging te vereischen.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, *den 12 Junij.* In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van heden is rapport uitgebragt, onder anderen, op rekesten van kooplieden van Amsterdam en Rotterdam, houdende bedenkingen tegen het ontwerp van wet op de buitenlandsche producten, in verband met het tarief van regten op den in- en uitvoer; — en op rekesten uit Rotterdam, betreffende den accijns op den tabak. Dezelve zijn ter griffie nedergelegd, met besluit, om de rapporten te doen drukken.

De beraadslagingen, betrekkelijk het ontwerp van wet, ter wijziging der bestaande verordeningen op het patentregt werden vervolgens geopend. De heeren *de Jonge*, *op den Hooff*, *Donker Curtius*, *Luzac*, *van Reenen* en *Warin* hebben het ontwerp bestreden, voornamelijk op grond, dat het verkieslijker was het geheele stelsel der belasting, te zamen gesteld uit de wetten van 21 Mei 1819, 6 April 1823 en deze wet, in ééne te bevatten; dat het ontwerp in verband stond met de wet op de buitenlandsche produkten, het tarief van in-, uit- en doorvoer en het personeel, en dat het dus beter ware, de wet in eene volgende zitting, te gelijk met andere financiële ontwerpen, te behandelen, te meer, daar zij eerst met Mei 1833 in werking zou worden gebragt. De heer *op den Hooff* zeide, dat hij zich, in de tegenwoordige omstandigheden, wel met eene matige verhooging der patenten zou kunnen vereenigen, doch dat alvorens de aan den handel toegezegde beloften behoorden te worden vervuld en de wet op de buitenlandsche produkten, waarin zoo vele artikelen van grooten handel zijn opgenomen en waardoor de vrijheid van handel slechts in schijn zou blijven bestaan, zou worden ingetrokken. De heer *Fockema* zeide, met de aanneming dezer wet zich niet te verbinden om andere wetten, welke daarmede in verband staan, te zullen goedkeuren. De heer *Frets* beschouwde de voorgedragen wet als drukkend voor nijverheid en handel; doch zeide, dat hij, in weerwil van die bezwaren, voor de wet zou stemmen, ten einde nader krachtdadiger op de vrijheid van handel te kunnen aandringen.

Zijne Excellentie de minister van financien zeide bij de verdediging der wet, onder anderen, dat het hier geenszins de daarstelling eener geheel nieuwe wet gold, daar het ontwerp alleen ten doel had wijzigingen in de thans bestaande wetten daar te stellen; dat het geen te groot bezwaar voor den handel zou opleveren, dat daarin aan de klagten, wegens het toenemend getal tapperijen, is te gemoet gekomen; dat de wet geenszins met het tarief, het personeel en de buitenlandsche produkten in verband stond, daar, zoo doende, al deze wetten op ééne zouden uitloopen, en dat, indien de meerderheid der Kamer oordeelde, dat de wet op de buitenlandsche produkten een te groot bezwaar voor den handel zou opleveren, die dan gewis zal worden verworpen.

Het ontwerp in omvraag gebragt zijnde is met eene meerderheid van 21 tegen 19 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd de heeren *Luyben*, *Bijleveld*, *Schimmelpenninck*, *van Hemert*, *de Bordes*, *van de Kasteele*, *van Reenen*, *Warin*, *van Meeuwen*, *Weerts*, *Donker Curtius*, *op den Hooff*, *Luzac*, *de Jonge*, *van Randwijck*, *Repelaer*, *Clifford*, *d'Escury* en *van Alphen*.

De beraadslagingen over het ontwerp van wet, betreffende de regten van registratie-zegel- en successie, werden vervolgens geopend. De heeren *Dyckmeester*, *Cats*, *Luyben van Nes* en *Luzac* hebben het ontwerp bestreden, terwijl de heeren *Quintus* en *de Jonge* nadere inlichtingen van Zijne Excellentie den minister van financien zouden afwachten, ten einde hunne stem te bepalen. De leden, die zich tegen de wet verklaarden, waren van gevoelen, dat eenvoudigheid en klaarheid het hoofdvereischte eener goede belastings-wet was, en dat zij daarenboven doelmatig, billijk en op allen gelijk drukken moet; dat in de wet veel duisterheid overbleef; dat de Regering niet aan het verlangen der afdeelingen had toegegeven, door, namelijk het zegel, de registratie en successie gesplitst, ieder in een afzonderlijk ontwerp, voor te dragen; dat, door eene vermeerdering der regten op de registratie, deze reeds zoo drukkende belasting nog meer zou worden verhoogd; dat het zegelen der catalogussen geenszins de verspreiding der wetenschappen zou bevorderen, en dat het zegel van 25 centen, behalve de opcenten, voor iedere advertentie in de dagbladen, een aanmerkelijk bezwaar zou opleveren.

Zijne Exc. de minister van financien, het woord bekomen hebbende, zeide hoofdzakelijk, dat de meerdere opbrengst der registratie, zegel- en successie-regten reeds zou strekken om het te kort op de begrooting van 1832 aan te vullen, en dat de voorgedragen wet niet als eene nieuwe, maar als eene wijziging van de thans bestaande moest worden aangemerkt. Zijne Exell. deed hulde aan de edelmoedigheid van sommige sprekers, die erkend hebben, dat door de veranderingen, welke het ontwerp heeft ondergaan, aan vele der bezwaren van de afdeelingen is te gemoet gekomen. Geen der leden meer het woord vragende, verklaarde de Voorzitter de discussien gesloten. Van de 39 tegenwoordig zijnde leden hebben zich 21 voor en 18 tegen het ontwerp verklaard, zoo dat het met eene meerderheid van 3 stemmen is aangenomen. De minderheid bestond uit de heeren *Luyben*, *Byleveld*, *Schimmelpenninck*, *van der Gronden*, *van de Kasteele*, *Warin*, *van Meeuwen*, *Fockema*, *Cats*, *Rengers*, *van Boelens*, *van Nes*, *Luzac*, *van Randwijck*, *Repelaer*, *d'Escury*, *van Alphen* en *van Asch van Wijck*.

De President verzocht vervolgens aan de voorzitters der sectien, zich naar hunne afdeelingen te begeven, ten einde eene kennisgeving aan te hooren, waarna de vergadering zonder bepaald adjournement is gescheiden.

Van den 15den. Zijne Majesteit, onderrigt dat de vrijwillige jagers der Leijdsche Hooge School, zich op den 22sten dezer, zullen vereenigen, ten einde de nagedachtenis van hunnen gesneuvelden krijgsmakker *Beckman*, door het plaatsen van een lijksteen in de Pieterskerk, plegtig te vereeren, heeft, zoo wij vernemen, dien dag gelieven te bestemmen, tot het doen der uitgifte van het onderscheidingsteeken, aan de regthebbenden bij de kompagnien vrijwilligers der Akademien van Leijden, Utrecht en Groningen, die, derhalve, bij den ophanden aanvang der groote vacantietijd, naar hunne haardsteden niet zullen terugkeeren, dan versierd met het eermetaal voor *Trouw voor Koning en Vaderland.* Wij twijfelen niet of dit blijk van 's Konings zorg voor het genoegen der studerende jongelingschap, welke zoo veel lust en opgewektheid voor de letteroefeningen heeft betoond, als zij vroeger met ijver heeft gediend, zal bij haar de waarde der te ontvangen belooning dubbel verhoogen.

AMSTERDAM, *den 16 Mei.* Den 10 dezer trof deze stad en bijzonder de Hervormde Gemeente een zwaar verlies, door den dood van den algemeen beroemden Toonkunstenaar, *Daniel Brachthuizer*, sedert meer dan 30 jaren *Organist van de Nieuwe Kerk*: een man, bij wiens onvergelijkelijk kunsttalent (ofschoon hij van jongs af beroofd was van het edele zintuig des gezigts) zich vereenigden eene uitgebreide grondige kennis van vele zaken, een gezond en geoefend verstand, een juist oordeel en een voorbeeldeloos geheugen. Na een langdurig en zwaar lijden met Christelijke gelatenheid te hebben doorgestaan, ontsliep hij, bijna 53 jaren bereikt hebbende, in de blijde verwachting op eene zalige onsterfelijkheid.

ROTTERDAM, *den 13 Junij.* Heden is alhier Zijner Majesteits brik *de Ajax* van twintig stukken van stapel geloopen. Bij die gelegenheid zijn door eene onverwachte buitengewone zijdelingsche overhelling van het schip een vijftal van de zich daarop bevindende jongens in het water geraakt, waarvan één, ondanks alle aangewende pogingen, niet gered is kunnen worden.

De beroemde sir *Walter Scott* is gisteren door deze stad gepasseerd, om zich met de stoomboot *de Batavier* naar Londen te begeven. Met leedwezen verneemt men, dat hij zich ernstig ongesteld bevindt.

LEEUWARDEN, *den 18 Junij.* Op gisteren is alhier, in overeenkomst der deswegens genomen besluiten, in de openbare Godsdienstoefeningen plegtig gevierd den voor Nederland zoo gedenkwaardigen verjaardag van zijne verlossing door de zegenrijke overwinning bij Waterloo, welke gewigtige gebeurtenis ook op heden door het houden eener groote parade is herdacht geworden.

Men verneemt dat de troepen, bestemd voor het kamp nabij Rijen, hetzelve den 15den betrokken hebben. De jagers van *van Dam*, tot dezelfde leger-afdeeling behoorende, zullen in Gilze gekantonneerd worden en alzoo bij de groote inspectien en oefeningen der divisie tegenwoordig kunnen zijn. Aan de beide flanken of vleugels van het kamp zal eene markt voor groenten en andere levensmiddelen worden ingerigt, waar de kooplieden, op vastgestelden tijd en onder behoorlijke bescherming, zullen worden toegelaten.

Uit Maastricht meldt men den 11 dezer het volgende: Eergisteren zijn wed[illegible] de veld-ontdekking, tusschen de Smeermaas en Lanaken, aangehouden en [illegible] vesting overgebragt drie Belgische douanen, welke, in weerwil der uitdrukkel[illegible]

velen van hun gouvernement, van tusschen de poteaux of grenspalen niemand aan te houden, noch in- en uitgaande regten te vorderen, echter verscheiden personen genoodzaakt hadden zich naar het Belgisch douanen-kantoor te begeven, om aldaar aangifte en betaling te doen van de levensmiddelen, die zij naar de vesting wilden voeren. Na een uur in een der geavanceerde werken, buiten de Boschpoort, in verzekerde bewaring vertoefd te hebben zijn zij door eenige militairen van de bezetting tot op de Smeermaas geleid en daar weder in vrijheid gesteld.

Men schrijft ons uit 's Gravenhage, dd. 15 Junij: Gisteren liepen hier verschillende geruchten, omtrent een nader protokol van de Conferencie te Londen, hetwelk bij het gouvernement ontvangen, en voor onze zaken zeer voordeelig zoude wezen. Heden wordt er van gezegd, dat hetzelve No. 64 en de dagteekening van Maandag den 11 dezer zou dragen en dat daarbij wordt bewilligd in de vier eerste voorslagen, in der tijd aan den graaf *Orloff* gedaan en blijkens protokol No. 63 door de Nederlandsche Gevolmagtigden aan de Conferencie overgelegd. Doch lieden die doorgaans beter geinformeerd zijn, brengen deze voordeelige geruchten, in verband met de openingen, die, volgens den Minister van Financien, na de uitvaardiging van het 63ste protokol, aan de Conferencie zouden zijn gedaan, terwijl volgens hun zeggen de zaak hierop zoude neerkomen, dat de Conferencie zou hebben voorgeslagen om bij een additioneel Art. op de 24 Art., eenige wijzigingen in overeenstemming met de opgegeven punten te waarborgen, met bepaling, dat na onderteekening van het traktaat in dien vorm, de bedoelde wijzigingen het onderwerp zullen uitmaken van eene overeenkomst tusschen de partijen, onder de bescherming van de vijf Mogendheden te sluiten, waaruit naar men wil, de vooraf erkenning van Prins *Leopold*, als Koning van Belgie, zoude voortvloeijen.

In de Belgische kamer van vertegenwoordigers is den 11 dezer door den nieuwen minister van oorlog, den generaal *Evain*, een ontwerp van wet ingediend, strekkende om een reserve-leger van 50,000 man te vormen, geheel bestaande uit den eersten ban der burgerwacht; de thans in dienst zijnde burgerwachten (17,000 man) zullen één gedeelte van dit reserve-leger uitmaken, en in mindering strekken van het contingent der provincie waartoe zij behooren; in tijden van oorlog zal dit reserve-leger aan dezelfde krijgstucht en reglementen als het leger onderworpen, en tot ondersteuning van alle operatien bestemd zijn; terstond na den vrede zal het ontbonden worden. De kamer heeft besloten om zich dadelijk met het onderzoek van dit ontwerp van wet bezig te houden, en reeds den volgenden dag hebben de sectien zich eenparig er voor verklaard.

De Belgische dagbladen hebben onlangs van een toeval, hetwelk den heer *Thorn* in zijne gevangenis te Luxemburg overgekomen zoude zijn, melding gemaakt, en daarbij een aantal bijzonderheden opgegeven, die waarschijnlijk ten bewijze moesten strekken van de slechte behandeling, volgens hen dien gevangene aangedaan. In den *Brusselschen Indépendant* las men onder anderen deswege het volgende verhaal: „ De heer „ *Thorn* heeft in zijne gevangenis eenen aanval van beroerte gehad. Met veel moeite „ de deur van het vertrek bereikt hebbende klopte hij, ten einde hulp te erlangen; „ de cipier vervoegde zich ook werkelijk bij hem, doch antwoordde hem, op zijn „ verzoek om eenen geneesheer te laten komen, dat hij zich voor zulk een verachtelijk „ schepsel geene moeite wilde geven. Den anderen morgen werd onze achtenswaardige „ medeburger buiten kennis op den grond van zijn hok uitgestrekt gevonden."

Aan de logentaal der Belgische dagbladen is men reeds te zeer gewoon, dan dat men zich zoude verwonderen, van daarin zulke berigten te vinden, welker ongegrondheid een ieder moet beseffen, die weet, dat onder de Nederlandsche Regering zelfs de grootste misdadigers in hunne gevangenis steeds met menschlievendheid en zachtheid behandeld worden. Het door de Belgische dagbladen bedoelde geval heeft zich dan ook op de volgende wijze toegedragen, voor de juistheid van welke opgave wij volkomen kunnen instaan:

De heer *Thorn* had zich eene kies laten uittrekken, waardoor natuurlijk eene kleine bloedstorting veroorzaakt werd, die echter zeer spoedig gestuit was. Denzelfden avond ten negen ure bezocht de cipier hem, en vroeg hem, of hij ook iets noodig had, waarop hij een ontkennend antwoord gaf. Maar tegen twee ure in den morgen had er eene nieuwe bloedstorting plaats; de schildwacht die door den gevangene geroepen werd, gaf daarvan terstond aan den cipier keunis, en deze kwam dadelijk zelf bij den heer *Thorn* en ontbood den geneesheer. Binnen een uur was alles afgeloopen, en bevond de heer *Thorn* zich weder volkomen wel, gelijk hij sedert den besten welstand genoten heeft.

GRONINGEN, den 14 Junij.

Ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van den Wel Eerw. Zeer Gel. Heer *J. Mulder*, is alhier op gisteren, door den breeden kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente, het volgende twaalftal van Predikanten geformeerd:

DD. *Amshof*, te Franeker; *Boeles*, te Noorddijk; *van Limburg Brouwer*, te Schiedam; *Muntendam*, te Nijmegen; *Molster*, te Rijswijk; *Corstius*, in de Beerta; *Stuivinga*, te Hoogezand; *Feisser*, te Winschoten; *van Rijndorp*, te Deventer; *Tonkens*, te Oostwold; *Jentink*, te Harlingen; *Verwey*, te Zutphen; de beide laatsten met het lot tegen Ds. *Hitjer*, te Appingedam.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 12 Junij, het schonerschip *Union*, kapt. A. Gallawaij, met Ballast van Londen. — Den 13 dito, het kofschip *de Jonge Cornelis*, kapt. H. van Sloten, met Zout van Liverpool; het schonerschip *Antje*, kapt. *S. de Vries*, met Rogge van St. Petersburg; het tjalkschip *de Vrouw Alida*, kapt. H. R. Roelfsema, met Hout van Hamburg. — Den 16 dito, het kofschip *Arius Johannes*, kapt. H. van Wijk, met Gerst van Holbeck.

Uitgezeild: Den 10 Junij, de schonerschepen *Livelij*, kapt. S. H. Finch, *Flora*, kapt. J. Mouldon, beide met Boter naar Londen. — Den 11 dito, het kofschip *Sophia*, kapt. H. L. Kok, met Ballast naar Noorwegen. — Den 13 dito, het tjalkschip *de Vriendschap*, kapt. J. H. Sant, met Dakpannen naar Dantzig; het kofschip 3 *Gezusters*, kapt. P. Dijkstra, met Ballast naar Noorwegen. — Den 14 dito, het kofschip *Cezina*, kapt. B. A. Visser, met Dakpannen naar Riga.

MENGELWERK.

DE KWAADSPREKENDHEID ALS EENE VERHEVENE DEUGD BESCHOUWD.

(EENE VOORLEZING. (*))

Hebben wij onze Naasten niet even lief als ons zelven?

Volgens eene naauwkeurige en zeer karakteristieke afbeelding, alom uitgegeven in eene gekleurde plaat, kwam men, voor eenige jaren geleden, in Duitschland op het wonderlijk en bederfelijk denkbeeld, om van alle Akademiën, Societeiten, Maatschappijen en Vergaderingen *het Spreken* te verbannen en alleen *het Denken* toe te laten. — Al dadelijk rigtte men in een der Hoofdsteden van dat Rijk een Genootschap op, DER COSMOPOLITISCHE DENKER-CLUB genaamd, in hetwelk ook ieder, die niet denken kon, na een voorafgaand hersen-examen en andere zware formaliteiten als Lid werd ingelijfd. — Alle avonden van acht uur vergaderde deze Club tot middernacht, gedurende welken tijd niemand één enkel woord vermogt te uiten, maar gehouden was alleen zijne gedachten te bepalen tot het onderwerp, dat op een groot bord stond geschreven. Ten einde niet alleen het spreken maar zelfs het zuchten te beletten, hetgeen slechts in één geval, zoo als wij zien zullen, geoorloofd was, werd elk Lid bij den ingang een fluweele muilband aangelegd. De gebaarmaking was niet alleen vergund, maar zelfs als een vereischte voorgeschreven, om van tijd tot tijd de vorderingen zijns denkvermogens en de verlichtingen zijns geestes den Medeleden kenbaar te maken. De President moest, om der achtbaarheid wille en tot behoud der orde, een zwaarlijvig, dikhoofdig en grofgespierd man wezen. Op diens hamerslag moesten de denkbeelden tot rijpheid zijn en de vragen schriftelijk worden beantwoord, waarop men die antwoorden in eene volgende vergadering al denkend voor zich zelven beredeneerde, of door eene algemeene zucht op des Voorzitters neusblazing, het teeken tot de rondvraag, goedkeurde. Onder vele belangrijke onderwerpen werd ook deze vraag opgeschreven: „ *Hoe lang zal het denken ons nog wel veroorloofd blijven?* — De moeijelijkheid der beantwoording evenwel had zulke ijsselijke gevolgen, dat van twee der voornaamste Leden, door eene te sterke inspanning en opblazing eenige slagaderen bersteden, ten gevolge waarvan zij eensklaps hunne denkende Medebroeders het laatst vaarwel toegaapten; dat anderen in zulk eene hartstogtelijke zielsverrukking geraakten, dat zij stuiptrekkend naar de naburige baden vlogen, en de overigen zoodanig oproerig werden, dat in eens de gansche Club en daarmede het geheele hoog verheven plan, tot geluk der menschheid, eensklaps instortte, gelijk de muren van Jericho. — Tot geluk der menschheid, — want wie zou de uitwerkselen hebben kun[...]even, wanneer deze Denkleer eens over gansch Europa ware verspreid ge[...] Neen, onder al de groote voorregten, welke wij menschen boven de dieren [...], is er immers één, dat tegen honderd nadeelen, welke het anders verkieslijk [...]kunnen maken, geen mensch, maar den dieren gelijk te zijn, kan opwegen. [...]regt is het edel *Spraakvermogen.* Niet dat ik beweren wil, dat het redelooze [...] geene taal bezit, waardoor zij onderling elkander hunne gevoelens en ge[...]dingen mededeelen, want dan zouden vele wijsgeerige schriften en zelfs onze [...]che ondervinding mijn geheel stelsel om verre stooten. Maar ik bedoel die gave, welke ons in staat stelt, om door het Spraakvermogen te doen, hetgeen dieren tot nog toe niet kunnen doen, zoo als b. v. om in eene Maatschappij als deze, op eene ordenlijke wijze eene Verhandeling voor te dragen. Echter zeg ik *tot nog toe*; want wat bij eene voortdurende verlichting en wonderbare schepping van vernuft en geest, zoo als in dezen tijd, nog gebeuren kan en zal, is voor den mensch een raadsel en voor het dier eene verborgenheid. Wat niet is, kan worden, en waar de natuur weigert, komt de kunst te baat. Welligt zoude de inwendige deelen eens Orang-Outangs, door stoom kunstig gedreven, dezelfde uitwerking doen, als in den automaat-trompetter het opgewonden muzijkwerktuig. Tot den huidigen dag evenwel is de *Wel-* en *Kwalijksprekendheid* alleen het uitsluitend eigendom van den mensch gebleven. — Dit voorregt weten wij dan ook kostelijk te waarderen en verachten alle Denker-Genootschappen van Duitsche Enthusiasten. Met de grootste dankbaarheid maken wij van het bezit der tonge gebruik, en daar alle menschen, rijk of arm, dom of schrander, groot of klein over het algemeen hierin gelijkelijk deelen, is ook ieder even bereid om van zijn' schat kwistig weg te geven, terwijl deze overvloed onuitputtelijk is, in geen de minste verband staande met de schatkisten van vele Europische Magten, daar wij noch hij den beleefden *Rottschild*, noch van de goudkust van Aruba eenige leening behoeven te bewerkstelligen, of met eenige vrijwillige inschrijving, en don gratuit te maken hebben. — „ Ontneemt mij alles wat gij wilt," zeide nog onlangs een Fransch woelziek redenaar (†), „ maar belet mij het spreken niet, want dit „ zou een middel zijn, om mij met mijn' ganschen revolutionnairen aanhang in dienst „ van den Koning van Holland te doen treden en tegen de Belgen te vechten." Ziet eens M. M. H. H. op welk eene hooge schatting, ook bij die anders geenszins spraakgrage natie, dit vermogen staat. Bij alle volkeren, zelfs bij de wilden wier taal even onvatbaar is voor welluidende verzen, als hunne harsens geslepen zijn tot goed verstand der liberale Volks-theoriën, hechten zij toch aan hunne klanken veel waardij. Van de Noord- tot Zuidpool, van den Griek tot den Vuurlander, van den Sultan tot den bedelaar is het spreken een dierbaar genot en ook bij Congressen en Conferentiën een onuitputbaar genoegen. Hebben wij het ook hieraan niet te danken, dat wij reeds meer dan een half honderd protokollen ontvingen, daar wij aan het eerste dozijn over genoeg hadden gehad? — Dan wij willen in dit uur van uitspanning ons eigen spraakvermogen niet aan zulke hooge bespiegelingen wijden; het was mijn plan niet staatkundig, maar wel huiselijk met U te redeneren; alzoo een bewijs hoe ligt men van de goede gaven een te overvloedig gebruik weet te maken; een gebruik daarenboven, waarop men zelf niet was voorbereid, want als eerlijk man moet ik bekennen, dat alles wat ik tot nog toe sprak, geheel buiten het bestek mijner Voordragt ligt. Een deel van den sprekenstijd is echter vervuld en nu zullen wij beproeven, — dit gebiedt de logica, een zeker verband daar te stellen tusschen het gesprokene en nog te sprekene. Verleent mij hiertoe, goedgunstige Hoorders, uwe toegevende aandacht, en het zij mij vergund eerst een uurtje alleen te spreken, waarna ik aan U allen het woord voor den ganschen avond zal overdragen.

Eene Inleiding, waaraan dit voorafgaande eenige gelijkenis heeft, dient den hoorder bekend te maken met het onderwerp, dat behandeld zal worden, maar al ziet men drie brillenlengte terug, het zal er moeijelijk in gevonden worden. Nu zal ik het maar achter de Inleiding plaatsen, dan kan ik U tevens een levendig voorbeeld geven van onzer menschen gewone handelwijze: EERST SPREKEN, DAN DENKEN! zoo dat meestal de toepassing de verklaring voorafgaat. — Dit *eerst* spreken en *dan* denken heeft echter zijne bijzondere nuttigheid, want van daar zoo veel vertier in de wereld, van daar dat er zoo vele boekenschrijvers en zulke luchthartige Recensenten op de aarde zijn, wier spraak- en denkvermogen nimmer eenen gelijken tred gaan, en dus voor zwakke magen een ligt te verteren kostje opdisschen en teedere hersens niet zullen krenken. — Van daar ook dat er zoo ontzettend *veel* gesproken, en in het oneindige KWAAD gesproken wordt van anderen. Nu ben ik, daar ik wezen moet: M. M. A. A.! DE KWAADSPREKENDHEID zal mij de stoffe leveren tot eene uitgebreide redevoering, tot een menschkundig onderzoek uit welke bestanddeelen dit dierbaar uitvloeisel der menschelijke hartstogten is zamengesteld; hoe het even als een plantgewasje liefderijk wordt gekweekt, spoedig eenen vollen wasdom verkrijgt en zich honderd — ja duizendvoud vermenigvuldigt. Hier uit ontvang ik van zelf genoegzamen voorraad tot de toebereiding van een wijsgeerig betoog, aantoonende welk eene verscheidenheid van vruchten het menschdom hiervan plukken kan, en van welk een magtige invloed derzelver krachtvol voedsel in de maatschappelijke zamenleving is. Geen product ter wereld, geen plant of gewas, geen mixtum noch decoctum van den voortreffelijksten Artsenijbereider, geen gezoden noch gebraad van den verhevensten Keukenvorst, geen stoom- noch windmachine kan dat verschaffen, wat de Kwaadsprekendheid ons schenken kan.

Welligt mogen er onder U zijn M. M. W. W., die thans hunne gedachten bepalen tot eene ontwikkeling van al de hoedanigheden en eigenschappen aan eene grove menschelijke ondeugd verbonden? Dezen echter verkeeren in eene dwaling, en het zij mij vergund hun beleefdelijk te verzoeken het denken op te schorten, tot dat ik uitgesproken heb, en nu alleen te hooren zonder te denken. Wanneer Gij verwachttet, dat ik hier als Zedepreker ben opgetreden, dan doet Gij mij onregt; — en zou dit niet het onmiddelijk gevolg zijn van eene tegenovergestelde behandeling der zake, als ik voornemens ben te doen? Hoe ongepast zou dit niet in mijnen mond zijn, die zelf zóó zeer overtuigd is van zijne gebrekkigheid, dat hij zich voor geen oogenblik zou verwonderen, of zijne Hoorders verwisselden allen in stilte voor deze Zaal de naburige Koffijkamer, 't geen zoo doorgaans bij sommigen tot aanstoot des sprekers, nog al gebruikelijk is, en de welaangename Hoorderessen keerden, op zijn minst, hem den rug toe. Neen! geheel anders zal mijne Voordragt zijn. Ik wil de Kwaadsprekendheid als eene deugd, als eene nuttige eigenschap, als eene voordeelige hebbelijkheid, aangename tijdkorting en dus noodzakelijk vereischte tot den duur der gezellige verkeering beschouwen. Men gelieve steeds voor oogen te houden, dat de laster, leugen en achterklap, welke men doorgaans als getrouwe gezellinnen der Kwaadsprekendheid afmaalt, evenwel hemelsbreed van dezelve verschillen. *Kwaadspreken* in de eigenlijke beteekenis, in den gewonen omgang, tusschen magen, vrienden en bekenden, in kringen en kransen van mannen, vrouwen, jongelingen en jufvrouwen, in gemengde gezelschappen; bij koffij-, thee- en wijnvisites, gastmalen, feestpartijen, en banketteringen; aan het Hof, in Staatsvergaderingen, en op het Nanut, op straat, op de beurs, in trekschuit en postwagen, ja zelfs bij 't uitgaan der Kerke, is wel begrepen en getoetst aan 's menschen aard en aanleg, beginsels en reden, zedelijke en zinnelijke ontwikkeling, niets anders dan iets af te keuren, te laken en te gispen, 'twelk naar het oordeel van den spreker *niet goed* is in zijne oogen. Dit is, dunkt mij, eene zeer juiste bepaling, waarop weinig valt af te dingen. B. V. Wanneer iemand Uwer zegt: „ Nu heeft mij nog nooit eene Verhandeling zoo verveelt, als die van heden avond!" dan spreekt hij kwaad van het uitvloeisel mijner hersenen, maar er zal misschien ook weinig goeds van dit olipodrigo te zeggen zijn. Wanneer men in 't algemeen spreekt over de verkeerde en bekrompene oordeelvellingen, door een aantal menschen geuit opzigtelijk de tegenwoordige staatkundige gebeurtenissen, dan is dit kwaadspreken niets anders dan de waarheid hulde doen, en als ik beweer dat onder de dichters, die thans ook weder als keisteenen van den Parnassus rollen, vele ongelukkige rijmelaars en verzenfabrikeurs zijn, dan spreek ik kwaad van hen, en natuurlijk, want elke lofspraak zou mij den billijken toorn van God Apol op den hals laden. — Het is dus eerst de liefde tot de waarheid, welke de kiem heeft gelegd tot eene algemeene, van den aanvang der Schepping tot op heden volgehouden handeling der menschen, die goed begonnen en te regte toegepast als eene deugd moet worden beschouwd. Nuttig en voordeelig is zij in hare gevolgen, en, aan eene Speelpop gelijk, is zij de geliefkoosde bezigheid van den gezelligen omgang. — Maar waarom wordt de Kwaadsprekendheid dan steeds eene ondeugd genoemd? De ondervinding raadplegende loopt *de Publieke Opinie*, om dit wonderdadig Modekind ook eens te bezigen, dwars tegen mijne stelling in, want doorreist ons dierbaar Nederland, het vrije Belgiën, het regtvaardig Engeland, het godsdienstige Frankrijk, het kalme Duitschland, en zoo vele andere rustige Landen van het vredelievend Europa, nergens, zelfs in de beste eeuw der Monumenten, nergens zult gij eene gedenkzuil of standbeeld zien opgerigt voor een' Kwaadspreker ex professo. Het is zoo, M. M. H. H., dan hoe vele deugden worden miskend, hoe vele ondeugden vereerd? En evenwel is het toch vreemd, want in beide gevallen, deugd of ondeugd, had het kunnen gebeuren: adres aan de Grieksche en Romeinsche tempelbouwers. Hadden niet de helsche Furiën met hunne slangenpruiken een heilig bosch en marmeren tempel? — — Meermalen is bij mij het denkbeeld opgekomen of de oorzaak dezer verkeerde opinie niet daarin ware gelegen, dat wij met alle onze wijsheid en diepte des verstands nog even min weten wat eigenlijk waarheid zij, als de bewoners der Voorwereld zulks wisten, volgens overlevering daarvan. Van daar welligt, dat zoo velen het kwaadspreken met onwaarheidspreken verwarren. Hoort men het vonnis vellen over iemand, die zijnen buurman eens lustig met den roskam streelde, dan is het dadelijk: „ Hij is een kwaadspreker, lasteraar, oorblazer en achterklapper!" even als of deze vier personagiën van hetzelfde kaliber waren. Och, dat wij toch regtvaardiger in ons oordeel wezen mogten! Hoe zou nu het gros der menschen; — ik spreek van den algemeenen regel, niet van uitzonderingen; — hoe zou het gros der menschen zoo boosaardig van karakter, zoo bedorven van natuur zijn, om zijnen dierbaren evenmensch door het weldadig spraakvermogen, het welk hij, en ook hij alleen onder de schepselen, als vrij eigendom tot zijn hoogst geluk ontving, te bedroeven, te bespotten, en wat nog erger is, te bederven en te vermorselen? Dit mogen wij immers uit den aard der christelijke lief-

(*) [...]ehouden 8 Februarij 1832 te Leeuwarden.

(†) COLNET zaliger, wiens leus was: Il faut se moquer de tout le monde, pour vivre heureux! — voerende in zijn wapen eene roode kool op een groen veld.

de, niet veronderstellen? Neen, Gij allen mijne hooggeachte Heeren en Dames, jonge Heeren en Juffers! zulk een stelsel of beginsel zou U nog meer beleedigen, dan een op U vervaardigd hekeldicht van vijftig bladzijden, eene verhandeling over den treffenden invloed der schoone Sekse zonder slot noch zamenhang, of eene Friesche kronijk in knittelverzen. Ach, wezen wij billijk genoeg te erkennen, dat als soms het kwaadspreken eens overdreven wordt en dezen of genen eene vlerk moet laten vliegen, er een in de vlugt geschoten wordt en een ander in de lucht moet springen, dit alles dikwijls geschiedt, uit hoofde wij te vergeefs naar de waarheid zoeken, of uit genegenheid voor ons gezelschap om stof tot het gesprek te leveren, of dat wij uit ironisch-comischen aandrift, in plaats van met zuiver scherpe patronen, met spek schieten, of door ijver tot het goede, door overvloed van bewijskracht, door zucht tot verdediging der zwakke partij, of eindelijk uit liefde voor familie, vrienden en vriendinnen, en door alle dergelijke onschuldige aanprikkelingen en oprakelingen van instinct en neiging meer, aan alle welken de tong is cijnsbaar gesteld. — Het is alzoo hiermede gelegen, gelijk met de meeste dingen die maar een handvatsel hebben, tast men ze goed aan, zij doen ons geen leed en wilt gij tot de kern geraken, zoo moet eerst de schel gekneusd worden.

Om nu over te gaan tot een ander soort van Kwaadsprekers. Wie zou durven beweren, dat een getuige voor den Regter geroepen, om te spreken zonder haat en vrees, de waarheid, niets dan de waarheid en de geheele waarheid te zeggen in de zaak van eenen dief, die van een' onzer achtingwaardige Stadgenooten negen koeijen te gelijk uit het land stal, een Kwaadspreker was? En toch moest hij hier kwaad spreken van den dader, als was het 't ongelukkigste schepsel van geheel Friesland. — Wie zou het kwaadspreken als eene ondeugd beschouwen, wanneer men van iemand, die daags een paar flesschen Schiedammer ten mage in liet klokken, zeide: „ dat is een leelijke drinkebroêr!" — Waarom zoude men den weekhartigen Echtgenoot, die vijf malen weeks, schoon onschuldig, ter pantoffelparade zijner heerschzuchtige gade moest verschijnen, geen sul van een' kerel of lafhartig rekruut mogen noemen? — Waarom eindelijk zouden wij alle naamlooze betigters en schimpschrijvers van beweerde slechte daden of vermeende grove gebreken geene rustelooze liberalen in den diplomatischen superlativus mogen heeten? — Deze allen, door zoo over dieven, dronkaards, echtgenooten en schrijvers te oordeelen, spreken kwaad en zijn geene leugenaars of lasteraars. — Welk een wijd veld opent zich hier voor onze denkbeelden, dan wij zullen het niet betreden, want het mogt ons gaan als de levensbeschrijver van Tristram Shandij over wiens nog niet geboren worden bijna de twee eerste boekdeelen zijner Levensbeschrijving zijn gevuld.

Beschouwen wij nu eens welk eenen invloed deze liefelijke eigenschap, hoedanigheid, onmisbare bezigheid (of zoo gij het noemen wilt) op de maatschappelijke zamenleving uitoefent, en welke innig aangename gevolgen zij heeft voor den dader, meer dan voor den lijder; — dit is nog al eene zeer merkwaardige bijzonderheid en waarin zij juist van de meeste deugden verschilt, die voor beide partijen altoos aangename gevolgen hebben. Het is niettemin bewijsbaar, dat ook de invloed en gevolgen der kwaadsprekerij een heilzaam kruid opleveren, het welk, soms tot oplossing of ontbinding, dan weder tot ontspanning en zelfs voordeelige uitwaseming medewerkt. Er kunnen omstandigheden in het leven zijn, dat die toediening van dit medicijn probatum werkt: daarentegen willen sommige geleerden, dat het ook tot opstopping, benaauwdheden, toevallen, ja zelfs stikkingen aanleiding geeft. Zulke gestellen echter zijn te delicaat, te teêr van complexie en missen alle veerkracht in spier en zenuw, waarom men dit niet tot eenen algemeenen regel moet stellen. —

In de gewone gezellige verkeering houdt men zich liefst bezig, (en wat is natuurlijker?) met de beschouwing van den mensch, met de bewondering van des Scheppers evenbeeld, met een onderzoek naar het onderling verband van het eene schepsel tot het andere, met eene doorschouwing zijner natuur, met eene als het ware betasting, bevoeling en beproeving van zijnen aard en aanleg, met eene bepluizing zijns karakters en eindelijk, met een schei-, ontleed- en gezigtkundige bewerking van het gansche zamenstel en van het zelfs onzigtbaar, ja nog sterker, van het niet bestaande gedeelte. Hiervan is het aangenaam gevolg, dat er voor het menschlievend oordeel niets verborgen kan blijven, te minder, wijl deze inspanning des geestes als van zelve aanvult, wat zij door geene der zintuigen ontdekken kan:

O Menschelijk vernuft! wie kan uw magt bepalen?
Mist 't wezen van de zaak, gij schept 't uit idëalen.
Te zijn of *niet te zijn*, 't is U een klein verschil
Gij vormt in uw gebied de schepsels naar uw wil!

Dus leert de ondervinding, uit theorie en praktijk geboren, ons den mensch dóór en weder dóór zien, en wij kunnen kort en bondig, lang en uitgerekt hem in alles beoordeelen, over hem uitspraak doen, hem veroordeelen zonder appel, executeren zonder omslag, afsnijden als een onbruikbaar lid, of ook naar waarde of onwaarde, zelfs hemelhoog verheffen. Wat de geest en het verstand te kort komen, om dit juist te doen, vult het spraakvermogen door den goeden wil en goeden dunk van ons zelven zoo krachtig aan, dat wij, mits niet van den tongriem gesneden, spreken kunnen als een Cicero, want die was ook een kwaadspreker in folio. Zoo doende mist er nimmer stof tot gesprek, vooreerst; — ten tweeden vermaken wij ons uit den treuren met de deugden, maar nog liever met de gebreken van onzen evenmensch, omdat ze ook de onzen zijn; — ten derden waarschuwen wij elkander voor al het verkeerde in een anders karakter, waardoor onze zeden en manieren immers zoo merkelijk verbeterd worden, en eindelijk, alle kleine voordeelen maar voorbijgaande, ontmantelen wij de schijnheiligheid en brengen diep verborgen ondeugden aan den dag. Dit zijn voornamelijk de voordeelen voor ons zelven: nu die voor dengenen, welke het voorwerp en onderwerp onzer zamensprekingen is. Zeggen wij hem onbewimpeld de waarheid, als hij ondeugend, nalatig, onnoozel of kwaadaardig is, dan kan hij, ten zij niet boos of nijdig wordende, want voor dezulken werkt het heilzaam kruid ten nadeele, als behoorende tot de verkeerd gevoeligen en zwakken van krachten, — dan kan hij, zeg ik, zich verbeteren van zijne kleine en groote dwalingen, van zijne naauwe en wijde misstappen: hij kan zich wapenen tegen vriend of vijand, die hem knollen voor citroenen verkoopen, hem van de huig willen ligten of onder het groote deksel van de kool-wereld beflappen: hij kan zich sterken tegen ligtgeloovigheid, dat dwaallicht op het zedelijk levenspad, en tegen het boos opzet, dat ijverig rondziet naar speculative bezigheid; van welke middelen hij verstoken zoude blijven, als men steeds *goed* van hem sprak of honig om den mond smeerde. — Hier ligt mij evenwel weder een steen des aanstoots in den weg, door de hatelijke Publieke Opinie mij voor de scheenen geworpen. De meeste kwaadsprekers, zegt zij, zijn van aard en nature geneigd, om niet in 't openbaar, niet in het aangezigt, maar te muik, achter den rug, of onder vier oogen, eens anders doen en laten te gispen, berispen en af te keuren, zoo dat het niet dan door verschijningen in den droom, door een mogelijk of ingebeeld vriend, door het weldadig magnetismus, bij ongeluk, of door toevallige en van den wil des daders onafhankelijke omstandigheden, per Friesche trekschuit dáár komt, waar het per Engelsche stoom diligence had behooren gebragt te worden. Eene belangrijke tegenwerping M. M. H. H., en welke al weder mijn menschkundig stjsteem als door mitraille en blikkenbussen dreigt uit elkander te rammeljen. Zoo veel moeite en arbeid kost het tegen de algemeene opinie op te zeilen; maar geduld, er zullen nog wel meer rakken in den wind komen. — Ter wederlegging van deze tegenspraak beweer ik, dat aan ons menschen, onder de vele voortreffelijke kwaliteiten, ook de volgende eigen zijn: de begeerte twist en tweedragt te vermijden, daar ons pligtmatig eigenbelang vordert, dat de zwakke van ligchaam voor den sterkeren uit den weg gaat: daarenboven zucht tot geheimhouding in 't algemeen en zachtmoedige beschroomdheid in 't bijzonder. Wie zich in gevaar begeeft komt er in om, en boven alles vordert de pligt der wellevendheid van maar zoo dadelijk niet met de deur in het huis te vallen.

Wij willen nu echter overgaan om het een en ander met een paar voorbeelden toe te lichten en op te helderen, waarvan ik de toepassing geheel aan U zelven overlaat, ten einde niet den minsten schijn op mij te laden van op eigen gezag te willen beslissen en mij een meesterschap aan te matigen, dat der Kwaadsprekendheid voedsel zoude geven en waardoor ik zelf eene onaangename uitwerking van het straks gemelde kruid konde gevoelen.

Gesteld twee buurlieden, Lolk en Gosse, treden in een gesprek. De eene vertelt den anderen, dat Oebele, door het gansche dorp als een eerlijk en braaf man geacht, zijn' eigen broeder sints langen tijd op eene schandelijke wijze heeft opgeligt, hem velerlei koopmanschappen voor eenen veel hoogeren prijs, dan met de billijkheid overeenkomstig was, heeft bezorgd, bedorven goed voor goede leverantiewaar verkocht, bij de buurt rond geweest was om anderen te onderkruipen en te bedriegen en dergelijke ondeugende speculatiën meer. Wobbeltje, die dit gesprek mede had aangehoord, en zoo stipt eerlijk en gemoedelijk was, dat zij er zich een feest van maakte, haren oneerlijken natuurgenoot, wel niet te belasteren, maar duchtig den mantel uit te borstelen, liep de buren rond, en onder een kopje koffij werd Oebeles doopcedul ongenadig geligt. Gosse, een man, bij wien het gezond verstand geen integrerend gedeelte zijner zelfstandigheid uitmaakte, bragt het zondags avonds in de herberg, en velen, wat zwak van geheugen, of wat dichterlijk van aard, verspreidden de daden van Oebele onder het publiek even als of de Belgische dagbladschrijvers ze onder de pen gehad hadden. Ziet daar nu de Kwaadsprekendheid op haren troon met den ijzeren schepter der alvermogende Publieke Opinie in den vuist. — Oebele bezwoer zijn onschuld en verdedigde zich tegen alle blaam, dan te vergeefs, hij moest honger lappen of het dorp ruimen, welk laatst hulpmiddel hij verkoos. Slechts korte dagen daarna en de waarheid van het verhaal van Lolk werd volkomen bevestigd. Het gevolg was dat dit dorp een' sluwen deugniet minder onder zijne bewoners telde. — Onder welk rubriek behoort deze kwaadsprekerij?

Een ander voorbeeld van een ingewikkelder aard:

Sijbrig is eene ligtgeloovige Vrouw. Watske, eene slimme vocativus, maakt haar wijs, dat Tjep bolleloopster er op uit is haren man Olphert te verleiden, terwijl deze laatste, dit bemerkt hebbende en ook niet links, aan zijnen zwager Jolle, die zoo juist aan Watske eene teedere liefdesverklaring had afgelegd, omstandig verhaalt, hoe deze jonge dochter, buiten hem, nog twee zijner buurvrijers, Lurk en Lidser, tot beminden, en dus hem bedrogen heeft. Dit eerwaardig gezelschap door nog eenige buren en speelgenooten bijgestaan, krijgt natuurlijk onderling hevige twist, zoodat er een half dozijn neuzen en ooren mede gemoeid zijn, eer nog het derde bedrijf is opgevoerd. Men praat, redeneert, kijft, schreeuwt, schriemt en jankt door elkander, als of er een katten-concert werd gegeven, waarop tusschen beiden drie paar roepeenden obligaat kwaken. In het laatste bedrijf van dit belangrijk Treur-blijeindendspel, treedt de verstandige Rieuwert ten tooneele en bevredigt wederzijdsche Partijen, die nu eerst inzien, dat niet alleen den laster en logen bedoeld waren, maar dat alle kwaadsprekerij slechts eene losse grap was en de onbezonnenheid der voorvechters hen in die ellende had gebragt. — Welk eene uitmuntende ontknooping, en wie zou hier den wil tot iets kwaads op den voorgrond durven stellen? Was het niet alleen eene jeugdige Koolverkooperij?

Eindelijk nog dit:

Het is meer dan bekend, dat in alle landen, gewesten, steden, vlekken, dorpen en gehuchten, — overal waar het menschelijk vernuft door-, over-, op- en invliegt, er een aantal aliassen, bent- of bijnamen even menschlievend opgedacht als regt broederlijk uitgedeeld worden. Hebben wij ook niet hier in dit Gewest zulk een' rijken overvloed in de landtaal aanwezig, dat wij over derzelver oorsprong alleen wel tien jaren zouden kunnen verhandelen? Wij willen, om niet af te dwalen, hier ons geene uitweiding veroorlooven, maar de oorspronkelijkheid en de genie, die in de zamenstelling der denkbeelden heerscht, is niet genoeg te bewonderen. Wie zeker naïf Friesch volkslied, vermoedelijk van Grouwster Fabriek, getiteld: *de beaste Freed yn Ljouter Merke* (*), bestudeerd heeft, zal zich van de waarheid mijner gezegden overtuigd gevoelen. — Daar nu deze bijnamen, meestal van satijrischen vorm, in eigenaardige termen eene hoedanigheid, eigenschap of hebbelijkheid der bewoners in massa uitdrukken, hoe zou men dan zulk eene Kwaadsprekendheid veroordeelen? Geven niet dikwijls deze en dergelijke uitvindingen den sleutel tot de verborgenste schuilhoekjes van het menschelijk hart, en openen zij ons niet den slagboom om tot de volmaaktheid der mensch- en zelfkennis te geraken?

(*Het vervolg en Slot aanstaande week.*)

MUZIJK-FEEST.

Het zal voor de beminnaren der Toonkunst in de provincie Vriesland, niet onaangenaam zijn te mogen vernemen dat men zich in derzelver Hoofdstad onledig houdt met de voorbereidende werkzaamheden en studiën, tot het daarstellen van een *Instrumentaal en Vokaal Muzijk-Feest*, ter eere van den hoogbejaarden en zeer geachten Heer *J. des Communes*, Orchestmeester te Leeuwarden, tot viering van zijne *vijftigjarige* inwoning en betrekking als Muzijkmeester, binnen gemelde stad.

Tot zoodanig einde hebben zich de Directien der beide, aldaar ter plaatse gevestigde, Concerten, met derzelver gezamenlijke werkende Leden, benevens een vijftigtal Zangers en Zangeressen vereenigd, om, onder het bestier der beide opgemelde Directiën en onder de leiding van genoemden Heer *des Communes* met behulp van de Heeren *Horup* en *Leurs* (eerstgemelde, Zangmeester der Stedelijke Muzijkschool, en laatstgenoemde, Orchestmeester van het Zondags-Concert), onderscheidene *voorname Orcheststukken*, en *twee groote Cantates* van *Romberg* en *Neukom*, te beoefenen en op den 14 Julij e. k., (zijnde den dag voor het feest bepaald), bij *openlijk Concert*, in de groote zaal van G. van der Wielen, uit te voeren.

Men wil vertrouwen dat het plan en deszelfs bedoeling, de goedkeuring der toonkunstminnenden zullen wegdragen, evenzeer als men verwachten mag dat dezelven, door deelneming in dit feest, hetzelve wel zullen willen helpen bevorderen, terwijl men zich van de uitvoering der muzijkstukken, veel goeds durft belooven.

N. · .

(*) Op de aangename Oud-Hollandsche Voys: *De Bochel die pareert altyd.*
Het eindigt aldus:

Wel, Nieske lea, hoe sil 't nou, man?
Dou kenste sa ast wotte;
Donsje of patje is hjir de kar.
Eerst patje, sei se, Botte.
Kom, kom, myn famke, kom!
In Nieske hinge er om.
Kôal, Kôal, kom dan ris harren,
It kielsgat wirdt uus beide soor;
Jaan uus het te smarren,
Wy donsje dearmei foar.

Daarop volgt een gesprek tusschen Beppe en Botte, welke laatste al het Kermisvolk in Bijnamen opnoemt. — *Kôal* is de naam van een Kastelein. — — Van dit Lied, sints lang uitverkocht, wachten alle Virtuosen een herdruk.

⁂ Getrouwd:
Jonkheer W. HOLDINGA LIJCKLAMA à NIJEHOLT, met de Jonkvrouwe J. H. VAN VLOTEN.
MAASTRICHT, den 9 Junij 1832.

⁂ Getrouwd:
LEEUWARDEN, den 13 Junij 1832. — W. VAN DER WIELEN, en A. IJBES.

MAKKUM, den 9 Junij 1832. Heden verloste door Gods goedheid van eenen ZOON, M. S. EERINGA, geliefde Echtgenoot van W. G. DE BOER.
Deze is dienende tot bekendmaking aan Vrienden en Bekenden.

⁂ Heden beviel van eenen welgeschapen ZOON, FREDERIKA GATSONIDES, geliefde Echtgenoot van S. W. VISSER.
LEEUWARDEN, den 13 Junij 1832.

⁂ Heden morgen verloste van eenen welgeschapenen ZOON, IJMKJE MUURLING, geliefde Echtgenoot van JACs. R. FOCKENS.
MAKKUM, den 13 Junij 1832.
PS. Familie en Bekenden, gelieven deze voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

⁂ Zeer voorspoedig verloste van eene welgeschapene DOCHTER, mijne geliefde Huisvrouw C. A. R. BROUWRING. A. P. BLOEMEN.
SNEEK, den 17 Junij 1832.
Deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

⁂ Mijne waarde Behuwdmoeder, WABKE DOUWES KAAPSTRA, Wed. TARKE SIPKES HOEKSTRA, overleed heden in den hoogen ouderdom van 81 jaren en bijna 4 maanden. SIJTZE J. KATSTRA.
KIMSWERD, den 7 Junij 1832.

⁂ Het heeft den Almagtigen Bestuurder onzer lotgevallen behaagd, mijnen geliefden Zoon en eenig Kind, den heer JOHAN WILHELMUS BOSCH, Student aan 's Lands Hoogeschool te Groningen, op den 9 dezer maand, des avonds omstreeks 11 ure, na eene kortstondige ziekte van slechts drie dagen, in den jeugdigen ouderdom van ruim 21 jaren, door den dood van mij weg te nemen.

Zwaar treft mij dit verlies, echter wensch ik gelaten te berusten in de altijd wijze en vaderlijke beschikkingen der Goddelijke voorzienigheid, in de hoop van een zalig wederzien. A. SICKENGA, Wed. G. BOSCH.
WOLVEGA, den 11 Junij 1832.

⁂ Heden trof mij en mijne drie nog jonge Kinderen op het onverwachtst de gevoeligste slag des levens, door het afsterven van mijn teedergeliefden Echtgenoot MARCUS VAN TERWISGA, in den ouderdom van 47 jaren en 7 maanden, na eene genoegelijke echtverbindtenis van 14 jaren. Ik betreur in hem een dierbaren Echtgenoot, en mijne Kinderen een zorgdragenden Vader. — De troost van het evangelie en de hoop op een zalig wederzien doet mij stil zijn en in den alwijzen wil van Hem die alles bestuurt, berusten. A. W. MOLLEMA, Wed. M. VAN TERWISGA.
NIJEHASKE, den 11 Junij 1832.
Aan Vrienden en Bekenden. Verzoeke van brieven van rouwbeklag verschoond te blijven.

⁂ Heden wierd aan ons Ouderhart ontrukt, ons geliefd jongst Dochtertje.
LEEUWARDEN, den 12 Junij 1832. W. F. JANSEN. M. H. SCHEEVE.

⁂ Heden overleed onze jongste Dochter, ANNA MARIA PETRONELLA, slechts twee maanden bereikt hebbende. A. DE JONG, Wzn. T. DE JONG, Geb. MENTZ.
LEEUWARDEN, den 14 Junij 1832.

, Heden morgen trof mij de gevoeligste slag mijns levens. Mijn hartelijk geliefde Echtgenoot JAN AALBERT SCHEPERS, Ontvanger der Directe Belastingen en Accijnsen alhier, met wien ik slechts 10 jaren door den gelukkigsten echt verbonden was, werd mij en ons talrijk huisgezin door den dood ontrukt, in den ouderdom van bijna 49 jaren.

Diep bedroefd over dit smartelijk verlies geef ik daarvan, langs dezen weg, kennis aan Vrienden en Bekenden.

C. C. THEMMEN,
Wed. J. A. SCHEPERS.

ST. ANNA PAROCHIE, den 12 Junij 1832.

, Na een' kortstondigen leeftijd van slechts vier weken, overleed heden tot onze innige droefheid, ons geliefd Dochtertje CATHARINA, waarvan wij door deze kennis geven aan Vrienden en Bekenden.

JAN S. IJZENBEEK.
GEERTRUIDA IJZENBEEK,
Geb. OOSTERBAAN.

GROOT ROPTA,
den 13 Junij 1832.

HARLINGEN, den 15 Junij 1832. Heden overleed onze veelgeliefde Moeder, DOROTHEA ERNESTINA LEMKE, Weduwe JAN DOUWES ZEILMAKER, in den ouderdom van ruim 70 jaren.

DOUWE JANS ZEILMAKER.
CORNELIA ZEILMAKER, Geb. LEDEBOER.

Familie en Bekenden gelieven deze als bijzondere kennisgeving te beschouwen.

, Heden overleed tot mijne bittere droefheid, mijne geliefde Echtgenoot, GEESKE S. v. D. WERF, in den jeugdigen leeftijd van ruim drie en dertig jaren, na eene echtvereeniging van elf jaren, mij nalatende vijf nog zeer jonge kinderen, die hun groot verlies nog niet kunnen beseffen, waarvan het jongste kind slechts dertien weken telt.

K. DE VRIES.

LEEUWARDEN, den 17 Junij 1832.

Dit diene tevens tot bijzondere kennisgeving aan Familie en Bekenden.

Staat van de Middelprijzen der Granen en andere Objecten, welke in de eerste helft der maand Junij 1832, ter Markt der Stad Leeuwarden zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt, zonder eenige belasting:

Tarwe, Witte......	f 9 - 10	de Mudde.	Haver,...........	f 2 - 85	de Mudde.
Rogge, ...	- 6 - 50	———	Witte Boonen,....	- 10 - 00	———
Gerst, Vroege,...	- 5 - 20	———	Boter.,...........	- 0 - 59	het Pond.
Gerst, Late,......	- 4 - 97	———	Vleesch, Koe,...	- 0 - 36	———
Boekweit,.........	- 7 - 13	———	Vleesch, Schapen	- 0 - 28	———
Erwten, Witte....	- 6 - 82	———	Varkens-vleesch, Versch..	- 0 - 36	———
Erwten, Groene...	- 8 - 50	———	Varkens-vleesch, Gerookt.	- 0 - 61	———
Erwten, Graauwe..	- 7 - 25	———	Aardappelen,......	- 1 - 20	de Mudde.

Accordeert met het Register der Middelprijzen, den 16 Junij 1832.

De Burgemeester, THIJS FEENSTRA.

Prijzen der Granen te Leeuwarden, Vrijdag den 15 Junij 1832:

De In- en Uitlandsche Rogge en Tarwe: Rogge f 205 : 50 het Last. — Tarwe 10 : 66 de Mudde.

De Boter f 23 à f 24. — Nieuwe Grove Kaas f 13 à f 15½.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, DEN 16 JUNIJ 1832.

NEDERLANDEN.				Gebl.	SPANJE.				Gebl.
Werkel. Schuld...	2½ pct.	42½	43	$42\frac{11}{16}$	Amsterd. Perpetuel	5 pct.	49¾	50¼	50
Uitgestelde dito.........					Id. te Par. en Lond.	5 „			
Kansbiljetten...........	f	16¼	16¾	16½	Uitgestelde.......	5 „			
Amort. Sijndicaat	4½ pct.	71½	72	71¾	Renten Perpetuel.	3 „	29½	30	$29\frac{13}{16}$
———	3½ „	57	57¼		POLEN.				
Domein Losrenten.	2½ „				Loten...............	f			
Handel-Maatsch...	4½ „	86	86¾	86½	OOSTENRIJK.				
Schatkistbiljetten..	6 „	99	99½	99¼	Weener-Bank.....	5 pct.			
———	100..	99	99½	99¼	Dito	4 „			
———	50..				Certificaten.......	2½ „			
Oorlogs-Lasten...	5 pct.	90¾	91¼	91	Metalliek	5 „	84½	84¾	84⅝
Leening 1831.....	6 „	96¾	97¼	97	Dito te Lond. gen.	5 „			
Idem 1832.......	5 „	81	81¼	81⅛	Dito	2½ „			
Renversalen.............					Bank-Actien......	3 „			
FRANKRIJK.					Aand. f 100 bij *Roth.*				
Inschr. op 't Grootb.	3 pct.	69¼	70		Dito -250 dito....	4 „			
Certificaten van dito	3 „				NAPELS.				
RUSLAND.					Certific. bij *L. & B.*	5 pct.			
Bij *Hope & Comp.*	5 „	93¾	94	93⅞	Idem Administratie	5 „	74¼	74¾	
Negotiatie 1828...	5 „				Dito te Lond. gen.	5 „			
Inschr. op 't Grootb.	6 „	57½	57¾	57⅝	DENEMARKEN.				
Certificaten van dito	6 „				Negot. in Londen	5 pct.			
Cert. dito Hamb. Ad.	5 „				ENGELAND.				
Dito te Londen gen.	5 „				Geconsolideerde ..	5 pct.			
Leening 1831.....	5 „	85	85¼		GRIEKENLAND.				
PRUISSEN.									
In Londen genegot.	5 „				Te Londen.......	5 pct.			

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD HARLINGEN, gedenken, op Maandag den 25 Junij e. k., des middags om 12 uren, op het Stadshuis aldaar, publiek aan te besteden: Het SLAAN van TWEE KISTDAMMEN, met het DROOGMAKEN van het Lands- of Staten Zijltje; waarvan de Conditien zes dagen vóór de besteding ter Secretarie en bij den Stads Architekt te vernemen zijn.

Harlingen,
den 16 Junij 1832.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. C. ZIJLSTRA.
Ter ordonnantie van dezelven,
K. BLOK.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN FRANEKERADEEL, zullen, op Dingsdag den 26 Junij 1832, des namiddags ten 2 ure, in de Herberg te Riedt, publiek, aan den minstaannemende besteden: Eene aanzienlijke REPARATIE aan den Dorpstoren aldaar, met de leverantie der Materialen; waarvan het Bestek en de Conditien ter lezing liggen in het Grietenijhuis te Franeker en in genoemde Herberg; kunnende ook aanwijzing van het werk worden bekomen bij LIEUWE WOPKES VAN HOEK, Mr. Timmerman te Riedt.

De Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdag den 20 Junij 1832, des middags ten 12 ure precies, in de herberg Benthem, publiek veilen: Plus minus 9 lasten POOLSCHE TARWE, meer en min beschadigd, herkomstig uit de lading van het Smakschip *Jantina*, Schipper *de Jonge*.

Nader informatie ten Kantore van de Heeren BAREND VISSER EN ZOON, ten voormelden Stede.

MR. F. WITTEVEEN, Notaris te Metslawier, zal bij boelgoed presenteren te verkoopen:

8 Hoornbeesten, 3 Paarden, 2 Kalveren, 5 Schapen, 8 Lammeren, 2 Wagens, 3 Aardkarren, 1 Ploeg, 3 Eggen, 1 Chais, 1 Wijne, en verdere Boerengereedschappen, alsmede plus minus 80 wagens Dong, voorts Meubelen en Huisgeraden, waaronder 1 Kabinet, 1 Klok, 2 Spiegels, 1 Pulpitum, Lessenaar, Bedden met toebehooren, Tafels, Stoelen, Koper, Tin, Glas en Aardewerk, en hetgeen meer ter verkoop zal worden gepresenteerd; als ook nog ongeveer 50 Ned. ℔ Spek, en eindelijk:

Den TOP van 5 bunder en ruim 10 v. roede Greide, — 1 bunder en ruim 10 v. roede Weit, — 1 bunder en ruim 10 v. roede Rogge, — 2 bunder en ruim 20 v. roede Wintergarst, — ruim 73 v. roede Koolzaad, — 1 bunder en ruim 46 v. roede Haver, — ruim 73 v. roede Vlas, — en ruim 73 v. roede Aardappels; — en daarna *verhuren:* 10 Bunder en ruim 10 v. roede Oud en Nieuw Gras.

Wie gading maakt, kome op Zaturdag den 23 Junij e. k., des voormiddags ten 10 ure, ten huize van de Erven *Kornelis Gerrits Brunia*, te Metslawier, en bij den verkoop der Granen en verhuring, des namiddags ten 5 ure, ten huize van *Andries Jobs de Jong*, Kastelein aldaar.

De Notaris J. A. SCHAAFF, te Stiens, zal, op Zaturdag den 23 Junij 1832, des namiddags ten 3 ure, in de Oude Herberg te Stiens, publiek verkoopen:

Het GRASGEWAS van ruim 12 bunder in de Bureweide te Stiens.

HOOI-BOELGOED.

De Secretaris en Notaris Mr. P. J. MEBIUS, zal, op Maandag den 25 Junij 1832, des avonds ten 6 ure, in de Herberg te Marssum, publiek verkoopen:

Het op steel staande GRAS van 4 bunder 22 v. roede best Greidland, in de Bure-Weide te Marssum, behoorende aan de Kerk aldaar, en zulks in perceelen.

De Deurwaarder G. L. KARSTEN, te Workum, presenteert publiek, bij boelgoed, tegen gereede betaling, te verkoopen, ten huize van de Weduwe *E. Braam*, aldaar: Een besten INBOEDEL, als: een uitmuntend Orgel, staande Porseleinkast, Bedden met hun toebehooren, Stoelen, Tafels, Schilderijen, 1 Mangel, onderscheidene soorten van Boeken, Verlakte Blikgoederen in soorten, Porselein, Engelsch en Delftsch Aardewerk, Koper, Tin, Glas en Steengoed, Hoeden, zoo Brabandsche als andere, Petten in soorten, 24 witte Albaste Steenen, groot 5 p. 5 d. 2 streep, en hetgeen meer tot een goeden Inboedel behoort, en ten dage des verkoops te voorschijn zal worden gebragt.

De gegadigden worden verzocht, om zich op Donderdag den 21 Junij 1832, des morgens ten 9 ure, ten huize van de Weduwe *E. Braam* voornoemd, te vervoegen.

De Notaris HANEKUIJK, te Harlingen, zal, op Woensdag den 27 Junij 1832, des namiddags ten één ure precies, in Roma aldaar (onder Houtkoopers) veilen: Eene partij Oostzee- en Noordsche HOUTWAREN.

MR. J. HANEKUIJK, Notaris te Harlingen, zal, op Woensdag den 4 Julij 1832, bij den finalen palmslag, des namiddags ten 3 ure precies, ten huize van den Kastelein *H. T. de Boer*, in het logement het Haagsche Wapen, ten overstaan van het Vredegeregt, publiek verkoopen:

1. 1 Bunder 65 v. roede 34 v. el 63 v. palm best GREIDLAND, genaamd *de Oude Bleek*, gelegen onder de jurisdictie van Harlingen; waarop per 36¾ v. roede geboden is f 320 : 75.
2. 73 v. Roede 48 v. el 73 v. palm dito GREIDLAND, gelegen even buiten en onder gemelde Stad; beide stukken gelegen buiten de Franekerpoort, en terstond te aanvaarden; waarop als voren geboden is f 330.

De STRANDVONDER van *Westdongeradeel*, zal, op bekomen autorisatie, tegen gereede betaling, verkoopen:

148 Kistjes VENSTERGLAS.

240 Stukken Katoenen LIJNWAAD en BONTEN van differente soort.

Wie gading maakt, kome op Maandag den 2 Julij 1832, aan het Pakhuis te Moddergat, en Dingsdag den 3 dito, in de Herberg te Wierum, telkens des voormiddags ten 9 ure precies.

Uit de hand te koop:

Eene nette, voor weinige jaren nieuwgebouwde HUIZINGE en TUIN, staande en gelegen op het best van de Schrans, aan den Straatweg, nabij Leeuwarden. Te bevragen bij den eigenaar A. MENTZ.

Uit de hand TE KOOP: OUDE GREENEN DIJKPALEN, in onderscheidene lengten; te bevragen tot den 15 Augustus 1832 bij den Strandmeester van Wonseradeels Zuider Zeedijken, te Gaast.

PUBLIEKE BESTEDING.

Door het Ministerie van den Notaris KEUCHENIUS, en in tegenwoordigheid van een Lid uit het Grietenijbestuur, zullen de Kerkvoogden van de Hervormde Gemeente van Molkwerum, op Zaturdag den 23 Junij 1832, des voormiddags ten tien ure, in de Herberg aldaar, in het openbaar aanbesteden: Eenige belangrijke REPARATIEN en VERNIEUWINGEN aan de Pastorie en het Kerkgebouw hunnes Genootschaps; waarvan de Bestekken drie dagen te voren ter lezing zullen liggen, zoo ten Kantore van den Notaris te Koudum, als aan de Pastorie zelve.

Aanbesteding bij beslotene briefjes.

Men gedenkt bij beslotene briefjes te besteden: Het BOUWEN van een *NIEUWEN WATERMOLEN*, met al de daartoe benoodigde Materialen, groot ongeveer 13 Nederlandsche el; moetende de briefjes worden ingezonden te Harich, bij KLAAS J. SWART, en te Warns bij ATZE W. VAN DER ZIJP, en wel vóór den 1 Julij e. k.; zijnde bij dezelven mede het Bestek en Conditien te vernemen.

Al wie iets te vorderen heeft van *GERBEN REINS HETTINGA*, voorheen Huisman te Boornzwaag onder Langweer, wordt verzocht daarvan uiterlijk vóór of op Woensdag den 20 Junij aanstaande aangave te doen bij den Heer T. S. VAN DER LEIJ, Notaris te Langweer, of bij Mr. H. HIDDINGA, Procureur te Sneek, en vervolgens te compareren op Zaturdag den 23sten daaraanvolgende, des morgens ten elf ure, ten huize van den Kastelein RUDOLPHUS DE JONG, te Langweer, ten einde alsdan betaling te erlangen.

Ieder welke iets te vorderen heeft van *JAN GELFS TERPSTRA*, laatst Boer, gewoond hebbende in den Valom te Tirns, worden verzocht, daarvan opgave te doen vóór den 1 Julij 1832, aan de R. C. Armvoogden G. P. TEPPEMA of P. J. WESTRA, te Tirns.

LEEUWARDEN. — J. FERMINET, Coiffeur en Parfumeur van H. K. en K. H. de Prinses van Oranje, in de Kalverstraat over de enge Kapelsteeg, no. 60, te Amsterdam, thans gelogeerd bij de Weduwe VAN GRUISEN, bij de Koornmarkt, te Leeuwarden, berigt mits deze het geëerd Publiek, dat hij van Java eene POMMADE NATIONAAL heeft ontvangen, die het uitvallen van het haar belet en het hoofd schoon houdt; heeft een groot assortiment DAMES TOEREN; maakt alle soorten van Paruiken en Toupets, en repareert oude Toeren.

Door toenemend debiet in staat gesteld hare affaire te vergrooten, en daardoor genoodzaakt eene betere Woning te betrekken, verwittigt de ondergeteekende hare geëerde begunstigers en verdere Dames, dat zij is verhuisd uit het Raadhuisstraatje naar de Nieuwestad, bij de Vrouwenpoort, letter F, no. 41.

Leeuwarden, den 18 Junij 1832. J. L. DE WAAL, *Corsetmaakster.*

De ondergeteekende maakt aan het geëerd Publiek bekend, dat het Koffijhuis genaamd *de Geweldiger*, met den 12 Mei ll. is gesloten geweest, en zal weder den 25 Junij e. k. des morgens ten 9 ure geopend worden. A. BUWALDA.

Harlingen, den 18 Junij 1832.

HARDDRAVERIJ.

Met consent van den Heer Grietman van Wonseradeel, gedenken de drie Kasteleins GERRIT J. WESTENDORP, GATSE P. DE BOER en JAN P. DE BOER, te Makkum, (voor dit jaar ten huize van *Jan P. de Boer*, in het Schippershuis,) op Donderdag den 21 Junij 1832, te laten Verharddraven: *Een extra fraaije ZILVEREN TABAKSPOT* tot prijs, en *een paar ZILVEREN SPOREN* tot premie; waarop alle Paarden worden toegelaten, mits hier geen prijs, noch stadsprijs of premie gewonnen hebbende, en tot genoegen der Keurmeesters zijnde.

HARDDRAVERIJ.

De KASTELEINS te *Onderdendam*, op bekomen permissie, gedenken, op Zaturdag den 23 Junij 1832, te laten Verharddraven, tot prijs *een CHAISGEREIDE met HOOFDSTEL en TOEBEHOOREN, rijkelijk met ZILVER gemonteerd* en tot premie *een PIKEURS HOOFDSTEL en TOEBEHOOREN*, insgelijks *met ZILVER gemonteerd.* Zullende op deze Harddraverij worden toegelaten alle Paarden welke tot genoegen der Keurmeesters zijn.

De aanteekening en keuring der Paarden zal plaats hebben ten huize van den Kastelein WEG, des middags ten 12 ure, terwijl de Rijding des namiddags precies ten twee zal beginnen.

KAATSPARTIJ.

Met permissie van het Grietenijbestuur van Oostdongeradeel, gedenkt ANNE VAN DER VEEN, Tapper te Pæsens, op Zondag den 24 Junij 1832, des namiddags ten twee ure, te laten Verkaatsen: *Zes fraaije ZILVEREN EETLEPELS* tot prijs, en *een dito HOROLOGIEKETTING en een HECHT* tot eene premie. De Liefhebbers worden verzocht zich vroegtijdig aan te geven bij den bovengenoemde.

ZEGT HET VOORT.

Met consent gedenkt de Kastelein TJALKE DE JONG, in het Lands Welvaren, en eenige Liefhebbers te Makkum, op Zondag den 24 Junij 1832, des namiddags precies ten 3 ure, te laten Verkaatsen, en vrij te vereeren: *Drie fraaije ZILVEREN LEPELS.* De Liefhebbers worden verzocht zich vroegtijdig aan te geven bij bovengemelden Kastelein.

Twee KASTMAKERSKNECHTS, hun werk zoo goed in het Mahonie- als Eikenhout verstaande, kunnen direkt werk bekomen bij *J. S. Cl. BEEKHUIS*, in de Groote Hoogstraat te Leeuwarden.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan van stonden aan werk bekomen bij *D. K. ZIJLSTRA*, Mr. Bakker te Ternaard.

NB. Er wordt vermist sedert den 10 Junij 1832, een langstaart zwart RUINPAARD, oud 9 à 10 jaren, groot van kop en kort van nek, zijnde dun en gladharig, hebbende enkele witte haren in de manen, mist uit dezelve een top, een weinig van de schoft af, en heeft groote achterhoeven. Die hetzelve weet teregt te brengen of voldoende inlichting waar het zich ophoudt kan geven, aan de Weduwe *D. J. SINNEMA*, te Beetsterzwaag, zal tien guldens tot eene belooning hebben.

LETTERKUNDIG BERIGT.

De ondergeteekende meermalen aangezocht zijnde om de Werken van Mr. W. BILDERDIJK, DE VOET IN 'T GRAF, VERMAKING, NIEUWE VERMAKING, SPREUKEN EN VOORBEELDEN uit het Persisch; en de GEDICHTEN VAN Vrouwe BILDERDIJK in klein octavo uit te geven, kon aan dat verlangen niet beantwoorden, uit aanmerking van de groote hoeveelheid exemplaren in groot octavo nog bij hem voorhanden. Evenwel wil hij het letterlievend publiek langs eenen anderen weg in de gelegenheid stellen bovengemelde Werken van den onsterfelijken Zanger en deszelfs even voortreffelijke Gade, tot een verminderden prijs te kunnen bekomen, als:

W. Bilderdijk.	De Voet in 't Graf,	à f 1 : 50.
———	Vermaking,.........	à „ 1 : 50.
———	Nieuwe Vermaking,..	à „ 1 : 50.
———	Spreuken,..........	à „ 1 : 00.
Vrouwe *Bilderdijk.*	Gedichten,.........	à „ 1 : 50.

Welke Werken bij de uitgave hebben gekost f 17 : 80. — Men kan op elk dezer Bundels afzonderlijk inteekenen bij al de Boekhandelaren in Oud Nederland, tot ultimo Junij, na welken tijd de prijs wederom op den ouden voet zal worden gesteld.

Rotterdam, den 4 Junij 1832. A. F. H. SMIT.

Te LEEUWARDEN, bij P. KOUMANS SMEDING, bij de Hoeksterpoort, Letter K, no. 176.